

Ceny ogłoszeń

za wiersz milimetro-
wowy przed 1 złoty
w tekście 60 gr., za
tekstem 40 gr. Ogło-
szenia tabelarycz-
ne 50 proc., a świą-
teczne 25 proc. dro-
żej. Drobne ogło-
szenia po 10 groszy
Dla poszukujących
pracy 5 gr. za wy-
raz. Najmniej 1 zł.
Za zastrzeżenie miejsca
dolicza się 25%.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.
Redaktor naczelny: WITOLD FARRYCY.

KRAKÓW
Biblioteka Jagiellońska
św. Anny 12

Telef.
6-92, Adm.
4-97, Drukarni
Konto czekowe 304.247
P.K.O. Katowice

ODDZIAŁY: KIELCE, Kilińskiego 18, tel. 507; BĘDZIN, Malachowskiego 24, tel. 5-98; DĄBROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77;
ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. nr. 97; CZELADŹ, Rynek, nr. 8, tel. 42; GRODZIEC, ulica Kościuski tel. 16.

PRZEŚLADOWANIE KATOLICYZMU W NIEMCZECH

Napężenie stosunków między Rzeszą a Watykanem

BERLIN, 17. 4. (wł.) Represje rządu niemieckiego w stosunku do katolików wogóle, a młodzieży katolickiej w szczególności, na terenie Rzeszy nie ustają.

Prezydent rządu w Nadrenji wydał polecenie, zabraniające związkom młodzieży katolickiej wszelkich występów publicznych oraz noszenia mundurów i odznak zewnętrznych. Zakazem tym objęto również kolportaż prasy katolickiej, a nawet zbiorowe uprawianie sportów.

Te zarządzenia represyjne mają niedwuznacznie na celu zatarcie odrębności związków młodzieży katolickiej i przygotowują moment zjednoczenia tych związków z organizacjami młodzieży hitlerowskiej.

Rzecz zrozumiała, że ta akcja rządu berlińskiego wywołuje rozgoryczenie, a nawet fakty oporu, zaró-

wno w szeregach młodzieży katolickiej, jak i wśród rodziców. Również i władze kościelne starają się wszelkimi środkami przeciwdziałać im. Na tem tle rozluźnia się coraz bar-

dziej stosunek pomiędzy Rzeszą a Watykanem i, jak słychać, prowadzone pertraktacje w Watykanie przez agentów rządu berlińskiego, nie doprowadzają do porozumienia.

Groźba pod adresem kół reakcyjnych w Niemczech

BERLIN, 17. 4. PAT. Nadprezydent prowincji śląskiej Brueckner wygłosił w Olawie regencji wrocławskiej przemówienie, zawierające niedwuznaczne ostrzeżenia pod adresem reakcyjnych kół junkierskich. Brueckner oświadczył, że oczekuje od wielkich posiadaczy ziemskich na Śląsku niemieckim ofiar na

rzecz kolonizacji chłopskiej, jako zapłaty za dług krwi, przelanej w obronie ziemi niemieckiej. Tworzenie osad chłopskich, nie zaś demonstracyjne wywieszanie flag czarnobiało-czerwonych zabezpieczyć może — zdaniem nadprezydenta — wschód niemiecki.

Amb. Dawtjan u premiera

WARSZAWA, 17. 4. PAT. Nowomianowany ambasador Z.S.R.R. p. Dawtjan złożył w dniu dzisiejszym wizyty premierowi Jędrzejewiczowi, a następnie marszałkowi senatu Raczkiewiczowi i marszałkowi sejmowi Świtalskiemu.

Za wnoszenie fermentu w wojsku

LONDYN, 17. 4. PAT. Izba Gmin przyjęła w drugim czytaniu 277 głosami przeciwko 63 projekt ustawy o zaostrzeniu sankcyj karnych przeciwko osobom, podburzającym żołnierzy i marynarzy do nieposłuszeństwa.

Trocki wysiedlony z Francji

PARYŻ, 17. 4. PAT. Rząd postanowił cofnąć Trockiemu pozwolenie na pobyt we Francji, gdyż nie chciał zobowiązać się do zachowania neutralności politycznej.

OHYDNA ZBRODNIARKA

Zamordowała niewidomą siostrę

WARSZAWA, 17. 4. Terenem ohydnej mordy był las okalecki pod Rypinem w powiecie warszawskim, gdzie przechodzący gospodarze znaleźli pod krzyżem przydrożnym w straszny sposób pokaleczoną i dającą już słabe oznaki życia kobietę.

Powiadomiona policja przybyła na miejsce i zdołała uzyskać zeznanie umierającej. Była nią 37-letnia

Genowefa Kędzierska, niewidoma, zamieszkała we wsi Ciolkówek pod Płockiem. Przybyła ona do Rypina na targ, gdzie spotkała swą siostrę Helenę Klankowską ze wsi Okaleń pod Rypinem.

Klankowska zaprosiła swą siostrę do siebie i tam pomiędzy nimi wywiązała się sprzeczka na tle rodzinnym. Klankowska pod wpływem nienawiści wyprowadziła swą

niewidomą siostrę do lasu i przy pomocy noża i kija dokonała na niej zbrodni.

Myśląc, że siostra skonała, Klankowska ograbiła ją z chustki, bucików i 12 zł. w gotówce, poczem porzuciwszy nieprzytomną, zbiegła.

Ofiarę potwornej zbrodni przewieziono do szpitala, gdzie w poczekalni zmarła.

Na podstawie zeznań umierającej wyrodną siostrę Klankowską aresztowano. Do zbrodni na tle rabunkowym nie przyznaje się, twierdzi, iż siostrę poraniła podczas sprzeczki. Kłam twierdzeniu temu założyły znalezione w jej mieszkaniu rzeczy, skradzione Kędzierskiej.

Zbrodniarka jest żoną zamożnego gospodarza wspomnianej wsi.

Wśród okolicznych mieszkańców wypadek ten wywołał zrozumiałe wzburzenie. Zbrodniarkę przewieziono do więzienia w Rypinie.

Strajki w Ameryce

NOWY JORK, 17. 4. Fala strajków w St. Zjednoczonych rozszerza się. Robotnicy odlewni stalowych w stanie Alabama rozpoczęli strajk. W Gloversville, w stanie Nowojorskim zastrajkowało 3000 rękawiczników, a w Danbury (Connecticut) 1000 kapeluszników. W Nowym Jorku właściciele sklepów z konfekcją damską wydalili wczoraj 50.000 krawców damskich.

Komisja wyborcza w Będzinie

Przewodniczącym głównej komisji wyborczej w Będzinie mianowany został dyr. Rogójski, zastępcą dr. Kosibowicz.

Akademja badań rasowych

LIPSK, 17. 4. PAT. W Dreźnie otwarto pierwszą w Niemczech akademję badań rasowych i zdrowotnych. Nowy ten instytut pedagogiczny powstał dla najszerzych warstw społeczeństwa i w chowić ma nowe kadry obywateli. Na pierwszy ogień przeszkolenia poszli urzędnicy państwowi i samorządowi, po nich zaś pójdą członkowie Reichswehry, S. A., S. S. i wszystkich innych organizacji politycznych. Cenzus naukowy dla słuchaczy nie jest wymagany.

Austria zalana pismami nielegalnymi

WIEDEN, 17. 4. PAT. Władze austriackie przychwyciły transport nielegalnych pism socjalistycznych, demokratycznych i komunistycznych, przemyconych z Czechosłowacji do Austrii. M. in. zatrzymano auto, wiozące 3.000 egzemplarzy wydawanego w Brnie Morawskim tygodnika „Arbeiter Ztg.“ W związku z tem dokonano w Wiedniu aresztowania 30 osób, trudniących się kolportażem tych pism.

Bunt więźniów w Canyon City

NOWY JORK, 17. 4. W Canyon City (Colorado) 5 więźniów zbiegło z miejscowego aresztu. Dokonali oni szeregu napadów, w czasie których kilkanaście osób odniosło rany.

Wśród ludności wybuchła panika, policja zdołała opanować sytuację po upływie niemal dnia. Należy nadmienić, że w r. 1929 w Canyon City wybuchła krwawa rewolta więźniów.

Hitlerowska „Srebrna Legia“ w St. Zjednoczonych

Usunięcie żydów z wpływowych stanowisk

NOWY JORK, 17. 4. PAT. Miesięcznik „Today“ występuje z szeregiem artykułów, wykazujących „najście hitleryzmu na Amerykę“.

Miesięcznik ten twierdzi, że nie dawno utworzona organizacja Srebrnej Legii ma na celu usunięcie przemocą wszystkich żydów z wszelkich wpływowych stanowisk w St. Zjednoczonych.

Na czele tej organizacji stoi niejaki William Dudley Pelley, a głów na jej kwatera znajduje się w mieście Asheville w Stanie Północnej Karoliny.

Pelley wydaje czasopismo „Liberation“, w którym twierdzi, że organizacja Srebrnej Legii objęła już 27 stanów od Pacyfiku po Atlantyk i od granicy kanadyjskiej po Zatokę Meksykańską.

Groźne zaburzenia na wyspie Rodos

LONDYN, 17. 4. Korespondent „Daily Telegraph“ donosi z Aten, że w dniu dzisiejszym na wyspie Rodos w wiosce Salahi doszło do poważniejszych starć między mieszkańcami wioski a żandarmami włoskimi.

W czasie starć 10 osób zostało zabitych, a wiele odniosło rany.

Rozruchy zostały podobno wy-

wołane represyjnymi zarządzeniami władz włoskich, wydanymi z okazji wyborów do władz miejskich.

Według doniesień korespondenta „Daily Telegraph“, dla stłumienia rozruchów zawezwany został bataljon piechoty włoskiej oraz kilka aeroplanów, pozatem kontrtorpedowiec włoski bombardował podobno wioskę.

Bunt młodzieży...

Na marginesie rozłamu stronnictwa narodowego.

Obserwowane już od kilku miesięcy rozdźwięki w stronnictwie narodowym między grupą młodych a władzami stronnictwa przybrały na sile i ostatecznie doprowadziły do formalnego rozłamu. Powstał obóz narodowo-radykalny, rekrutujący się z członków i sympatyków b. obozu wielkiej Polski.

Kiedy przed kilkoma miesiącami obserwowaliśmy stanowisko młodych w sprawie słynnej afery posła Zwierzyńskiego w Wilnie, kiedy widzieliśmy również w Wilnie powstanie odrębnego pisma młodych narodowców, a potem spotkaliśmy się z takim samym zjawiskiem we Lwowie, gdy wreszcie w Łodzi władze stronnictwa narodowego usunęły ze stronnictwa ks. Rogozińskiego, a w Poznaniu dr. Howorka założył stronnictwo wielkiej Polski, nie trudno było przewidzieć to, co dziś nastąpiło: rozłam w stronnictwie narodowym. Zarówno jednak zdarzenia wileńskie, jak łódzkie i poznańskie były ruchami nieskoordynowanymi, z których niejasno tylko przebijał motyw polityczny.

Dzisiaj grupa młodych odsłoniła swe oblicze, wydając deklarację ideową. Czytamy tam dużo znanych już skądinąd hasel i prawd, czytamy również dużo znanych frazesów. Pionem ideologii obozu narodowo-radykalnego jest nacjonalizm. Nacjonalizm ten nie budzi zastrzeżeń, gdy chodzi o stwierdzenie, że naród polski jest — rzecz oczywista — gospodarzem naszego państwa. Równocześnie schodzi jednak na manowce rasizmu w stosunku do żydów np., którym odmawia prawa do obywatelstwa polskiego, uważając, że żyd „powinien być traktowany jedynie, jako przynależny do państwa”.

Jak z nazwy wynika, nowe stronnictwo polityczne jest radykalne. Radykalizm społeczny O. N. R-u zapowiada reformę dzisiejszego ustroju. Reformę tę młodzi spadkobiercy rozwiązanej „Obwiesi” chcą oprzeć na „wytworzeniu jak największej ilości drobnych i średnich gospodarstw przez parcelację wielkich obszarów rolnych”. Ciągłe umniejszanie majątku narodowego przez kapitał międzynarodowy winno być przerwane przez wywłaszczenie i unarodowienie zakładów użyteczności publicznej oraz wielkich przedsiębiorstw górniczych, hutniczych i elektrowni, opartych na kapitale obcym.

Jeśli chodzi o ustrój państwa, to O.N.R. chce go oprzeć na „hierarchii ofiarności, hierarchii, wynikającej ze stopnia związania losów każdego Polaka z losami Narodu, jako całości”. Znamy dobrze, a nawet rozumiemy to stanowisko.

Jak z przytoczonych cytów wynika, obóz narodowo-radykalny nie tylko zrywa więzy, jakie doniedawna łączyły podpisanych pod deklaracją ze stronnictwem narodowym, ale wręcz przeciwstawia się hasłom i poglądom stronnictwa narodowego. Dążenie do upaństwowienia przedsiębiorstw użyteczności publicznej, parcelacji latyfundiów, a więc z jednej strony zasada ingerencji państwa w życie gospodarstwa, a z drugiej strony radykalne hasła społeczne, są skrajnie sprzeczne z liberalizmem gospodarczym stronnictwa narodowego i jego reakcjonizmem społecznym. Nie wiemy, czy te hasła są dla nowopowstałego obozu dogmatami czy kwestią raczej taktyki, znajdujemy bowiem w deklaracji obozu narodowo-radykalnego zdanie, w którego szczytowość nie uwierzemy nigdy, chociażby ze względu na nazwiska, podpisane pod deklaracją. „Obóz narodowo-radykalny, wychodzący z pokolenia, które na po-

lach bitew walczyło o istnienie i granice Polski — w zrozumieniu wartości tej ofiary — chyli czoła przed krwią, przelaną dla Polski”. O kilka wierszy niżej czytamy dalej: „Obóz narodowo-radykalny jest dalszym ciągiem ruchu młodych, obejmującym pokolenia, wychowane w czasie wojny, bądź już w niepodległej ojczyźnie, a więc pragnie być spadkobiercą obozu wielkiej Polski.

Zbyt dobrze znamy metody tego obozu. Wiemy, jak ustosunkowywał się nie tylko on, ale cały odłam narodowej demokracji do tych, którzy walczyli na polach bitew o niepodległość Polski i dlatego uważamy deklarację obozu narodowo-radykalnego za frazes w tym ustępie, gdzie wygrywa dla własnych, doraźnych celów politycznych, najświętsze wspomnienia narodowe.

Ciężar gatunkowy nazwisk, podpisanych pod deklaracją obozu narodowo-radykalnego, jest tak wielki wewnątrz obozu narodowej demokracji, że zasięg rozłamu będzie z pewnością wielki. Pustka i deowa stronnictwa narodowego nie mogła na długo utrzymać młodzieży pod sztandarami partii.

Rozłam nastąpił w przededniu zjazdu rady naczelnej stronnictwa narodowego. Nie potrafiłoby mu przeciwstawić się stronnictwo, nie potrafił załagodzić gniewu młodych nawet p. Roman Dmowski, który był medjatorem pomiędzy władzami stronnictwa a młodymi, buntującymi się jego członkami. Liderzy stronnictwa stracili już zupełnie autorytet w oczach młodzieży. Rozkład opozycji postępuje niewstrzymanie naprzód.

„Gazeta Warszawska”, pisząc o wytycznych deklaracji rozłamowców powiada, że osądzić je można tak, jak pewien krytyk francuski nową sztukę teatralną: „Jest w niej dużo dobrego i dużo nowego; tylko to, co jest dobre, nie jest nowe, a to, co jest nowe, nie jest dobre”. Zrozumiał jest zły humor oficjalnego organu endecji.

Obóz narodowo-radykalny, jako spadkobierca b. „Obwiesi” nie wytworzy nowego ośrodka polskiej twórczej myśli politycznej. Będzie zgrywał się w odruchach pasji i będzie usiłował wkleić niezgrabnie do swej ideologii rzekomo polskiej żywcem przejęte hitlerowskie wzory.

Janusz Laskowski.

Lekarz domowy dla wszystkich

Czy nastąpi reorganizacja lecznictwa w ubezpieczalniach?

Niedomagania organizacyjne pomocy lekarskiej w naszych ubezpieczalniach są powszechnie znane. Za dużo formalności, za dużo biurokratyzmu!

Najwidoczniej zdają sobie z tego sprawę również władze kierownicze ubezpieczalni, skoro w oficjalnym organie instytucji ubezpieczeń społecznych („Przegląd ubezpieczeń” nr. 4 z bm.) zamieszczono na naczelnym miejscu obszerny artykuł wiceprezesa izby ubezpieczeń społecznych, p. dr. H. Wilezyńskiego o racjonalnej organizacji pomocy lekarskiej, pomocy szybkiej i najbardziej skutecznej, jaka dałaby się urzeczywistnić w ramach ustawy z dn. 28.3.1933 r.

Lekarze ubezpieczalni powinni mieć swoje tereny pracy, t. j. pewną ilość ubezpieczonych, którymi opiekują się stale. Stąd nazwa „lekarza domowego”, który leczy ubezpieczonych, niezależnie od lekarzy - specjalistów.

Pierwszy warunek naprawy w tej dziedzinie — to inny, niż dotychczas stosunek do „papierków” i wszelkiego rodzaju formalności. Czytamy oto:

„Lekarz domowy nie może ubezpieczonemu odmówić pomocy, jeśli się on wykazuje książeczką, pismem pracodawcy, pokwitowaniem PKO, za składkę, poświadczeniem administratora (czy dozorey) domu onależni do rodziny ubezpieczonego i t. p. wiarogodnych pism lub oświadczeń, w razach zaś nagłych — i bez powyższych stwierdzeń, lecz na zapewnienie ubezpieczonego lub jego otoczenia. Po okazaniu nagłej pomocy, lekarz donosi o niej ubezpieczalni, a ta dokonywa kontroli uprawnień, w razie zaś nadużycia postępuje właściwie. Żadne formalności biurowe nie mogą przeszkodzić w natychmiastowym leczeniu ubezpieczonego.

„Na tę sprawę kładę nacisk, gdyż co moment słyszy się o gorszących

faktach odraczania szybkiej pomocy koniecznej, dlatego że „zapomniano książeczkę” lub, że „biuro pó trzeciej nie urzęduje”, lub „że legitymacja jeszcze nie podpisana” itp.

Między lekarza a ubezpieczalnię nie mogą wchodzić pojęciowe dziwołagi w stosunku do choroby, jak godzina, numer, punkt, gdy chodzi o leczenie i wynagrodzenie. Od godziny można płacić pielęgniarstwo, numerki można zaprowadzać — przed drzwiami panopticum, a punkty — na liczniku bilardowym, lecz w żadnym razie w lecznictwie poważnym.

Mądre słowa! Skoro padły z tej strony, to widać, że sprawa już doskonale dojrzała do racjonalnej reformy.

Drugą reformą — pod hasłem „lekarz dla chorego”, a nie odwrotnie:

„Lekarz domowy łącznie z Inspektorem Pracy czuwa nad higieną i bezpieczeństwem pracy w miejscach zatrudnienia na swoim terenie lub swych ubezpieczonych, ponadto przeprowadza także szczepienia zapobiegawcze i inne czynności, mające na celu podniesienie zdrowotności i kultury sanitarnej. Winien też co najmniej raz na dwa lata zbadać (lub wezwać do zbadania) każdego ubezpieczonego (członków rodziny), choćby ten czuł się zdrowy”.

Wreszcie — sprawa odpowiedzialności lekarza domowego.

„Lekarz ulega zwolnieniu ze sta nowiska w razie częstych uzasadnionych zażaleń pacjentów”.

Dr. H. Wilezyński stawia szereg innych jeszcze postulatów, mających na celu uzdrowienie wysoce nie normalnych stosunków w tej dziedzinie.

Dobry to znak na „niebie” ubezpieczeń społecznych. Istnieje świadomość zła, uprzytomniono sobie sposoby naprawy, teraz czas na zrobienie porządku.

ROZMAITOŚCI

4 MIĘDZYNARODOWY KONGRES RADJOLOGÓW.

Odbędzie się w dniach od 24 do 31 lipca 1934 r. w Zurychu i w St. Moritz. W kongresie weźmie udział zgóra 1000 uczestników ze wszystkich krajów świata. Wśród członków honorowych kongresu figuruje p. Curie-Skłodowska. Jednym z tematów obrad ma być organizacja prac naukowych nad zwalczaniem raka w różnych krajach. Kongres podzielony będzie na sześć sekcji, w łonie których będzie wygłoszonych 400 odczytów ze wszystkich dziedzin radiologii. Jednocześnie z otwarciem kongresu odbędzie się wystawa aparatów i przyborów radiowych.

AEROPLANY DLA ROLNICTWA.

Państwowe zakłady lotnicze w Moskwie skonstruowały aeroplan przeznaczony specjalnie dla celów roln. Aparat ten może zabrać ze sobą 700 litrów nasion i spełniać funkcje siewcy naporowicznego. Aeroplany znajdują w ogóle coraz większe zastosowanie w rolnictwie ZSRR. Obszary obsiane przez samoloty z powietrza sięgają już dzisiaj w Rosji 150.000 ha, na obszarze około 1.000.000 ha prowadzona jest planowa walka ze szkodnikami na polach, z miaszynami polnymi, innymi gryzoniami, owadami etc.

Wiadomości radiowe

OGRÓD ZOOLOGICZNY.

Dzisiejszy ogród zoologiczny nie jest jak dawniej widowiskiem i zabawką tłumu. Jako główny cel ma on badanie wychowu i wymagań, jakie zwierzęta stawiają pod tym względem. To też inwentarz nowoczesnych ogrodów zapelnia się dwiema drogami, pierwsza coraz rzadsza i mniej opłacająca się polega na lapaniu zwierząt w ich ojczyźnie, druga zaś wymaga wiedzy, pilnej obserwacji oraz macierzyńskiego zacięcia pielęgniarstwa, a jest nią hodowla na miejscu urodzonej młodzieży. W ciekawej audycji opowie o tem dziś o g. 17.50 dr. Jan Zabiński.

UNIwersYTECKIE STUDJO.

Na uniwersytecie w Grefswaldzie otwarto studjo radiowe. Umóżliwi to słuchaczom i profesorom wszelkie zadania, dotyczące fonetyki i studjów głosowych.

RADJOSPRZĘT DO ZAMIANY.

Pismo radiowe niemieckie „Funk” wprowadziło obecnie wymianę między amatorami radio - konstrukcj. Zapomocą „Kącika konstruktorów”, stałej rubryczki tygodniowej, członkowie Niemieckiego Związku Radjotechnicznego będą mogli zasięgać i podawać informacje o posiadaniu części radjosprzętu do wymiany.

PAGANINI W RADJO.

Studjo rozgłośni krakowskiej w środę o godz. 16.35 odbędzie się koncert, transmitowany przez wszystkie stacje. Prof. Stanisław Mikuszewski, ceniony skrzypek wykona utwory Kreislera, Paganiniego, Mozarta i in., a laureatka konkursu śpiewaczego rozgłośni p. Celina Nadi zaprodukuje swój piękny, dźwięczny sopran w szeregu pieśni i arii Mozarta i Offenbacha, Moniuszki, Lipskiego i Niewiadomskiego.

ZRADJOFINIZOWANA WIEŚ SO-WIECKA.

Liczba radjosluchaczy w Sowietach wynosi, podług statystyki miejscowej, około 2 milionów. Przewidywane jest obecnie podniesienie tej cyfry o cały milion. Chodzi zwłaszcza o słuchaczy wiejskich. W tym celu ludowy komisarz radiowy otrzymał na rok bieżący kredyty w wysokości 65 milionów rubli. Suma ta zostanie zużyta między innymi na budowę nowej radiostacji o sile 500 KW. w Chabarowsku, oraz na zakupno 60.000 aparatów detektorowych 120.000 lampowych, które będą rozdane gminom i stowarzyszeniom wiejskim.

